

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія природничих дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
« 31 » _____ 2016р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

_____ Методика навчання природознавства _____
(шифр і назва навчальної дисципліни)
галузь знань _____ 0101 Педагогічна освіта _____
(шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність _____ 5.01010201 Початкова освіта _____
(шифр і назва спеціальності)
інститут, факультет, відділення _____ Університетський коледж _____
(назва інституту, факультету, відділення)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2032
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20 16 р.

Київ – 2016 рік

Робоча програма Методика навчання природознавства для студентів
галузь знань 0101 Педагогічна освіта
спеціальність 5.01010201 Початкова освіта

Розробник: Глухенька Людмила Миколаївна, викладач циклової комісії
природничих дисциплін Університетського коледжу Київського
університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії природничих дисциплін

Протокол від «29» серпня 2016 року № 1

Голова циклової комісії природничих дисциплін
 (Глухенька Л.М.)
(Підпис)

© _____, 2016

© _____, 2016

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів – 4	<u>Галузь знань</u> 0101 Педагогічна освіта	Нормативна	
	<u>Спеціальність</u> 5.01010201 Початкова освіта		
Модулів – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «молодший спеціаліст»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 4		2-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		4-й	5-й
		Лекції	
		18 год.	16 год.
		Практичні	
		2 год.	2 год.
		Семінари	
		4 год.	8 год.
		Лабораторні	
		4 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		20 год.	20 год.
		Індивідуальні завдання	
		8 год.	8 год.
	Модульний контроль		
	4 год.	4 год.	
Вид контролю екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Пояснювальна записка

Програма з методики навчання природознавства визначає обсяг знань, умінь і навичок, якими повинен оволодіти майбутній учитель початкових класів. Основна **мета курсу** – забезпечити оволодіння студентами знаннями про сучасні досягнення методичної науки, підготувати їх до проведення навчальних занять та позакласної роботи з курсу «Природознавство» у школі.

Завданнями курсу є:

- навчити майбутніх учителів-початківців свідомо та творчо підходити до формування навчально-виховних завдань;
- знаходити шляхи їх реалізації на уроках і в позакласній роботі ;
- раціонально добирати зміст, форми, методи та методичні прийоми для формування у молодших школярів пропедевтичних природничих знань;
- формувати навички педагогічної культури, етики вчителя, правил поведінки у нестандартних та конфліктних ситуаціях, що можуть виникнути під навчальних занять.

Реалізація мети та завдань методики навчання природознавства здійснюється у лекційному курсу та лабораторному практикумі. У лекційному курсу стисло викладаються теоретичні основи навчально-виховної роботи в сучасній школі, обґрунтовуються загальні положення методики навчання природознавства. Формування в студентів необхідних методичних умінь і навичок здійснюється в процесі проведення практичних, семінарських та лабораторних занять, частину з яких доцільно проводити у школі. Лекційний курс та лабораторний практикум спрямовані на засвоєння студентами методичних основ навчання природознавства, на визначення змісту його як навчального предмету, визначення вимог щодо підготовки вчителя як викладача природознавства.

У студентів мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- визначення ролі предмета природознавство в загальній системі навчання й виховання школярів;
- аналізувати зміст підручників і навчальних посібників;
- аналізувати навчальних програм, освітньої галузі «Природознавство» Державного стандарту початкової загальної освіти;
- обґрунтовувати класифікацію методів навчання природознавства; вибрати оптимальні методи навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу навчання природознавства;
- встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання природознавства в початкових класах;
- визначати макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип; розробляти методику організації і проведення уроків природознавства всіх типів; написати їх детальні конспекти.
- встановлювати взаємозв'язки між різними формами організації процесу навчання природознавства в початкових класах; визначати макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип;

- розробляти методичку організації і проведення уроків природознавства всіх типів; написати їх детальні конспекти;
- розвивати у майбутніх вчителів уявлення про педагогічну діяльність як творчий процес рефлексивного управління діяльністю школярів, надавати їм змогу усвідомлювати себе суб'єктом цієї діяльності
- формування професійної компетенції в галузі екологічного виховання;
- розробка й практична перевірка оснащення навчального процесу (кабінету природознавства, куточка живої природи, шкільної навчально – дослідної ділянки, об'єктів живої природи, навчальних наочних посібників)

Курс методики навчання природознавства реалізується через систему лекцій, практично-семінарських занять, педагогічну практику студентів. На лекціях викладаються основні теоретичні відомості з опорою на результати психолого-педагогічних досліджень, передового досвіду вчителів.

Однією з умов успішного засвоєння матеріалу курсу є детальне ознайомлення з сучасними шкільними програмами та підручниками, робочими зошитами, дидактичною літературою, в тому числі з художньою та науково-популярною дитячою літературою. Це дасть можливість студентам бути вчасно проінформованими про найновіші досягнення та проблеми викладання курсу «Методика навчання природознавству» у загальноосвітній школі та початковій зокрема, ознайомитись із перспективним педагогічним досвідом в Україні тощо. Чільне місце при підготовці студента до уроку займають ігрові форми та засоби навчання з курсу «Методика навчання природознавству», технічні засоби навчання, а при можливості – використання відео- та аудіо- записів.

Зміст курсу розроблено з врахуванням положень кредитно-модульного навчання. Вміщено короткі пояснення щодо організації роботи за даною системою. Таблиці модульного контролю та контролю за систематичною та активною роботою допоможуть студентам самостійно вести облік виконаної роботи і робити відповідно підрахунки.

Вивчення курсу «Методика навчання природознавству» здійснюється в IV і V семестрах, закінчується підсумковим видом контролю – іспитом. Загальна кількість годин становить 120, з яких 34 год – це лекції, 6 год – лабораторні роботи, 4 год – практичні роботи, 12 год – семінарські заняття, 8 год – модульний контроль, 16 год – індивідуальна робота, 40 год – самостійна робота.

3. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль 1.

Методика навчання природознавства – педагогічна наука.

Зміст курсу природознавства в початковій школі.

Тема 1. Предмет і завдання методики навчання природознавства. Історія розвитку методики навчання природознавства.

Тема 2 . Зміст навчального матеріалу з природознавства в початковій школі . Основні принципи відбору і послідовності вивчення навчального матеріалу в початковій школі.

Змістовий модуль II.

Формування природничих уявлень і понять.

Тема 3. Формування природничих уявлень і понять.

Змістовий модуль III.

Методи навчання природознавства. Матеріальна база навчання природознавству.

Тема 4. Поняття про методи і прийоми навчання природознавства.

Тема 5. Матеріальна база навчання природознавства.

Змістовий модуль IV.

Форми навчання природознавства. Особливості навчання в мало комплектній школі.

Тема 6 . Форми навчання природознавства.

Тема 7. Перевірка і оцінювання знань і вмінь учнів.

Тема 8. Позаурочна і позакласна робота з природознавства.

Тема 9. Особливості роботи вчителя початкових класів з шестирічними першокласниками.

4. Структура навчальної дисципліни «Методика навчання природознавства»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма							
	всього	у тому числі						
лекції		практичні	індивідуальні	семінари	мод.к	лаб.роб.	СО	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1.								
Методика навчання природознавства – педагогічна наука.								
Зміст курсу природознавства в початковій школі.								
Тема 1. Предмет і завдання методики навчання природознавства. Історія розвитку методики навчання природознавства.	10	2	-	2	2		-	4
Тема 2. Зміст навч. матеріалу з природ. в поч. школі Осн. принципи відбору навч. матеріалу в поч.шк.	12	4	2	2	-	2	-	2
Разом за 1 змістовим модулем	22	6	2	4	2	2	-	6
Змістовий модуль 2. Формування природничих уявлень і понять.								
Тема 3. Формування природничих уявлень і понять.	26	6	-	4	2	2	2	10
Разом за 2 змістовим модулем	26	6	-	4	2	2	2	10
Змістовий модуль 3. Методи навчання природознавства. Матеріальна база навчання природознавства								
Тема 4. Поняття про методи і прийоми навчання природознавства	12	6	-	-	-		2	4
Всього за IV семестр	60	18	2	8	4	4	4	20
Всеместр								
Тема 4. Поняття про	10	-	-	4	-	2	-	4

методи і прийоми навчання природознавства								
Тема 5. Матер. база навчання прир-ва Метод проектів	8	2	-	-	2		-	4
Разом	18	2	-	4	2	2	-	8
Змістовий модуль ІУ. Форми навчання природознавства. Особливості навчання в мало комплектній школі.								
Тема 6 . Форми навчання природознавства.	20	8	-	-	6		2	4
Тема 7. Перевірка і оцінювання знань і вмінь учнів.	4	2	-	-	-		-	2
Тема 8. Позаурочна і позакласна робота з природознавства.	4	2	-	-	-		-	2
Тема 9. Особливості роботи вчителя початкових класів з шестирічними першокласниками.	10	2	2	4	-		-	2
Тема 10. Особливості роботи вчителя початкових класів з шестирічними першокласниками	4	-	-	-	-	2	-	2
Разом за 4 змістовим модулем	42	14	2	4	6	2	2	12
Всього годин за ІІ семестр	60	16	2	8	8	4	2	20
Всього	120	34	4	16	12	8	6	40

5. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		ГОДИН
1	Семінар №1. Методика навчання природознавства – педагогічна наука. Зміст курсу природознавства в початковій школі.	2
2	Семінар №2. Методика формування природничих уявлень і понять.	2
3	Семінар №3 «Основні методи і прийоми навчання природознавства»	2
4	Семінар №4. Організація і методика проведення узагальнюючого уроку.	2
5	Семінар №5. Організація і методика проведення предметного уроку. Організація і методика проведення уроку-екскурсії.	2
6	Семінар №6 «Основні форми навчання природознавства»	2

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практична робота № 1. Аналіз навчальної програми курсу «Природознавство» (Т.Г.Гільберг, Т.В.Сак, Д.Д.Біда) (2 год)	2
2	Практична робота № 2. Складання конспекту-уроку природознавства.	2

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Лабораторна робота № 1 . Спостереження уроку «Природознавство» з метою ознайомлення з принципами добору навчального матеріалу.	2
2	Лабораторна робота № 2 . Тема: Спостереження уроку «Я і Україна» з метою обґрунтування вибору вчителем методів і прийомів навчання природознавства.	2
3	Лабораторна робота № 3 . Тема: Спостереження уроку «Природознавство». з метою ознайомлення з організацією і методикою проведення комбінованого уроку.	2

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Тема 1. Предмет і завдання методики навчання природознавства. Історія розвитку методики навчання природознавства.	4 год	5
2	Тема 2. Зміст навч. матеріалу з природ. в поч. школі Осн. принципи відбору навч. матеріалу в поч.шк.	2 год	5
3	Тема 3. Формування природничих уявлень і понять	10 год	5
4	Тема 4. Поняття про методи і прийоми навчання природознавства	8 год	5
5	Тема 5. Матеріальна база навчання природознавства	4 год	5
6	Тема 6 . Форми навчання природознавства.	4 год	5
7	Тема 7. Перевірка і оцінювання знань і вмінь учнів.	2 год	5
8	Тема 8. Позаурочна і позакласна робота з природознавства.	2 год	5
9	Тема 9. Навчання природознавству в малокомплектній школі	2 год	5
10	Тема 10. Особливості роботи вчителя початкових класів з шестирічними першокласниками	2 год	5
	Разом	40 год	50 балів

Карта самостійної роботи студентів

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I Методика навчання природознавства як наука. Зміст природознавства в навчальній школі			
<u>Тема 1</u> „Вступ” Предмет і завдання методики навчання природознавства (4 год)	Семінарські заняття. Модульний контроль.	5	I - II
<u>Тема 2</u> Зміст курсу природознавства в початковій школі (2год)	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття.	5	III - V
Всього: 6 год.		10 балів	
Змістовий модуль II Формування природничих уявлень і понять.			
Тема 3. Формування природничих уявлень і понять (10 год)	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття.	5	VI - VII
Всього: 10 год		5 балів	
Змістовий модуль III Методи навчання природознавства. Матеріальна база навчання природознавства			
Тема 4. Поняття про методи і прийоми навчання природознавства (4 год)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	XI - XII
Всього: 4 год.		5 балів	
V семестр			
<u>Тема 4:</u> Методи навчання природознавства (4 год)	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття		I - II

<u>Тема 5:</u> Матеріальна база навчання природознавства(4год)	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття	5	III - IV
Всього: 4 год		5	
Змістовий модуль ІУ. Форми навчання природознавства. Особливості навчання в мало комплектній школі.			
<u>Тема 6:</u> Форми навчання природознавства (4 год)	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття	5	V
<u>Тема 7.</u> Перевірка і оцінювання знань і вмінь учнів (2 год).	Семінарське заняття, модульний контроль, індивідуальне заняття	5	VI
<u>Тема 8.</u> Позаурочна і позакласна робота з природознавств (2 год).	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	VII
<u>Тема 9.</u> Навчання природознавству в малокомплектній школі (2год).	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	VIII-IX
<u>Тема 10.</u> Особливості роботи вчителя початкових класів з шестирічними першокласниками (2 год).	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	X-XII
Всього: 20 год		25	
Всього: 20 год.		Всього: 50балів	

9. Методи навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

10. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Методика навчання природознавства» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок. Розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п.ІУ), де визначено види і терміни контролю. Систему рейтингових балів подану в таб. 8.1, табл. 8.2

Таблиця 8.1.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного(модульного контролю)

Види діяльності	Кількість	Розрахунок	Заг.сума за видами діял-сті
1.Лекція(відвідування)	17	17x1	17
2. Семінарське заняття(відвідування)	6	6x1	6
3. Лабораторна робота (відвідування)	3	3x1	3
4. Практичні заняття(відвідування)	2	2x1	2
5. Робота на сем. заняттях	6	4X10	40
6. Робота на пр. заняттях	2	2x10	20
7 Робота на лабораторних	3	3x10	30
8. Виконання поточн. к/р	4	4x10	40
9. Виконання модульної контрольної роботи	4	4x25	100
10. Виконання сам.роботи	10	10x5	50
Підсумковий рейтинговий бал			308
Форма контролю - іспит	$308: 60 = 5,13$ (коефіцієнт) (При підрахунку балів кількість балів, що набрав студент ділимо на 5,1с3 округлюємо. Потім додаємо іспит. 40% - іспит; 60% - за семестр)		

Таблиця 8.2

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання та професійного навчання
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання - незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл.8.3

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, поточну контрольну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		Змістовий модуль 4			40	Екзамен
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
81		65	71		121				

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

12. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій;
2. Навчальні посібники;
3. Робоча навчальна програма;
4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
5. Засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
6. Завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної Дисципліни

13.Очікуваний результат

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання природознавства» студенти:

➤ **володіють:**

- знаннями про об'єкт, предмет методики навчання природознавства; структуру і методи цілісного методичного дослідження;структуру процесу навчання, зміст його структурних компонентів, зв'язків і відношень між ними; рівні процесу навчання в межах природознавства, загальний спосіб їх визначення в конкретних педагогічних ситуаціях;
- вміннями виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі; ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- вміннями складати структурно-логічні схеми певною обсягу (теми, розділу, класу, курсу) власне предметного змісту природознавства;
- вміннями визначати педагогічні (освітні, розвивальні, виховні) цілі в реальних педагогічних ситуаціях;
- вміннями виділяти в певній частині (тема, розділ, клас, курс) змісту природознавства елементи знань, якими оволодівають молодші школярі; ефективно управляти об'єктивно зумовленим процесом їх формування в реальних педагогічних умовах;
- вміннями виділяти уміння всіх груп (власне предметні, розумові, раціональної навчально-пізнавальної діяльності), управляти об'єктивно зумовленим процесом формування їх у молодших школярів у курсі природознавства.

➤ **аналізують:**

- особливості методики організації та проведення всіх етапів у структурі різних типів уроків природознавства;
- значення і види оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у процесі навчання природознавства;
- значення і місце краєзнавчого куточка, куточка живої природи, географічного майданчика, навчально-дослідної ділянки в системі вивчення природознавства в початкових класах;
- зміст підручників і навчальних посібників; ефективно використовувати.

➤ **виконують:**

- складання структурно-логічних схем певною обсягу (теми, розділу, класу, курсу) предметного змісту природознавства;
- організовувати індивідуальну, групову та фронтальну діяльність молодших школярів у процесі навчання природознавства;

➤ **пояснюють:**

- вимоги до методики організації різних видів навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів з природознавства, індивідуальної, групової, фронтальної;
- макроструктуру уроку в конкретних педагогічних ситуаціях, його тип; розробляти методику організації і проведення уроків природознавства всіх типів; написати їх детальні конспекти.
- оптимальне поєднання різних методів навчання на уроках природознавства.

➤ **розпізнають:**

- засоби наочності, які використовуються в процесі навчання природознавства; обґрунтовувати ефективність вибору засобів наочності відповідно до дидактичної мети; виготовляти саморобні засоби наочності;

➤ **обґрунтовують:**

- класифікацію методів навчання природознавства;
- типи уроків з природознавства, їх макроструктуру; фактори, що зумовлюють варіативність макроструктури уроків;
- зміст позаурочної і позакласної роботи з природознавства; їх види, вимоги до методики організації і проведення всіх видів позаурочної і позакласної роботи з природознавства;
- вибір оптимальних методів навчання з метою ефективного досягнення дидактичних цілей у конкретних педагогічних ситуаціях цілісного процесу навчання природознавства.

14. Рекомендована література

Базова

1. Державний стандарт початкової загальної освіти.
2. Навчальні програми для загальноосвітніх навч.закл. із навчанням української мови. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 392ст.
3. Грущинська І.В. Готуємося до уроків природознавства у 1 класі: посіб.для вчителя. / І.В. Грущинська – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012 р.- 192с.
4. Грущинська І.В. Природознавство. Підруч.для 1 кл./ І.В. Грущинська– К.: Видавничий дім «Освіта», 2015. – 144 с.:і л.
5. Грущинська І.В. Зошит друга природи: навч.посіб. для 1 кл./ І.В.Грущинська. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012. – 48ст.
6. Грущинська І.В. Природознавство. Підруч.для 2 кл./ Грущинська І.В. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 160 с.:і л.
7. Грущинська І.В. Природознавство. Підруч.для 3 кл./ Грущинська І.В. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. – 176 с.:і л.
8. Кукалець, М. В.. Методика викладання природознавства у початковій школі: навчально-методичний посібник за модульно-рейтинговою системою навчання студ. спец. "Початкова освіта" / М. В. Кукалець. - Львів : Новий Світ-2000, 2013. - 223 с.
10. Грущинська І.В. Готуємося до уроків природознавства у 1 класі: посіб.для вчителя. / І.В. Грущинська – К.: Видавничий дім «Освіта», 2012 р.- 192с.
11. Хитра З.М. Природознавство. 1 клас: Робочий зошит / З.М.Хитра, Л.В.Мальцева. – Х. ТОВ «Видавничий дім Весна», 2015. – 64с.
12. Хитра З.М. Природознавство. 2 клас: Робочий зошит / З.М.Хитра, Л.В.Мальцева. – Х. ТОВ «Видавничий дім Весна», 2015. – 64с.

Допоміжна

1. Андрусенко. І. Особливості вивчення природознавства у 4 класі / І. Андрусенко., І. Івашина. // Початкова школа. – 2015. – №9. – С. 32–34.
2. Байбара Т.М. Методика навчання природознавства в початкових класах. Навч.посібник. /Т.М. Байбара – 2-ге вид. Київ.: «Веселка», 1998.- с. 334
3. Методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у початковій школі у 2016/2017 році (Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 17.08.2016 №1/9-437, витяг). - С.вкладка
4. Момот, В. Я. Як потрібно доглядати за домашніми улюбленцями - рослинами і тваринами? Навчальний проект з природознавства у 1-му класі / В. Я. Момот., // Початкове навчання та виховання. – 2016. – №9. – С. 32–35.
5. Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи (Додаток до наказу МОН України від 19.08.2016 №1009). - С.вкладка